

DIGITALIZACIJA HRVATSKOG TISKA IZ RAZDOBLJA PRVOGA SVJETSKOG RATA : *serijske publikacije u fokusu*

Iva Adžaga Ašperger, Sofija Klarin Zadravec
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

UVOD

Istraživanje je potaknuto nedostatkom podataka o ukupnoj količini digitalizirane građe iz razdoblja Prvoga svjetskog rata što korisnicima knjižnica i ostalih baštinskih ustanova otežava korištenje građe i provedbu istraživanja.

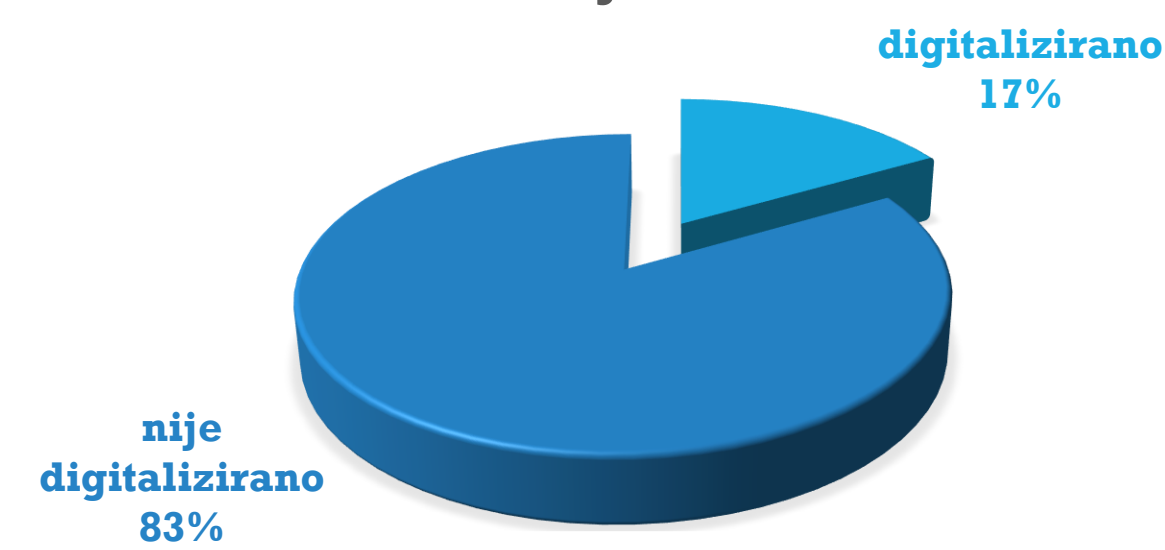
Prilikom obilježavanja stote obljetnice Prvoga svjetskog rata Akcijskom planu za obilježavanje stogodišnjice Prvoga svjetskog rata (2013.) Inicijativni odbor ukazao je na značajnu ulogu knjižnica, a osobito Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, u osiguravanju istraživačkog korpusa o Prvome svjetskom ratu digitalizacijom građe, osobito novina.

Cilj je istraživanja utvrditi broj i vrste ustanova u Republici Hrvatskoj koje su digitalizirale građu iz Prvoga svjetskog rata, a zatim utvrditi broj naslova digitaliziranih serijskih publikacija. Svrha je istraživanja utvrditi stanje digitalizacije serijskih publikacija iz razdoblja Prvoga svjetskog rata kako bi se mogao planirati nastavak i okupljanje podataka radi lakšeg pristupa građi za istraživače i širu javnost.

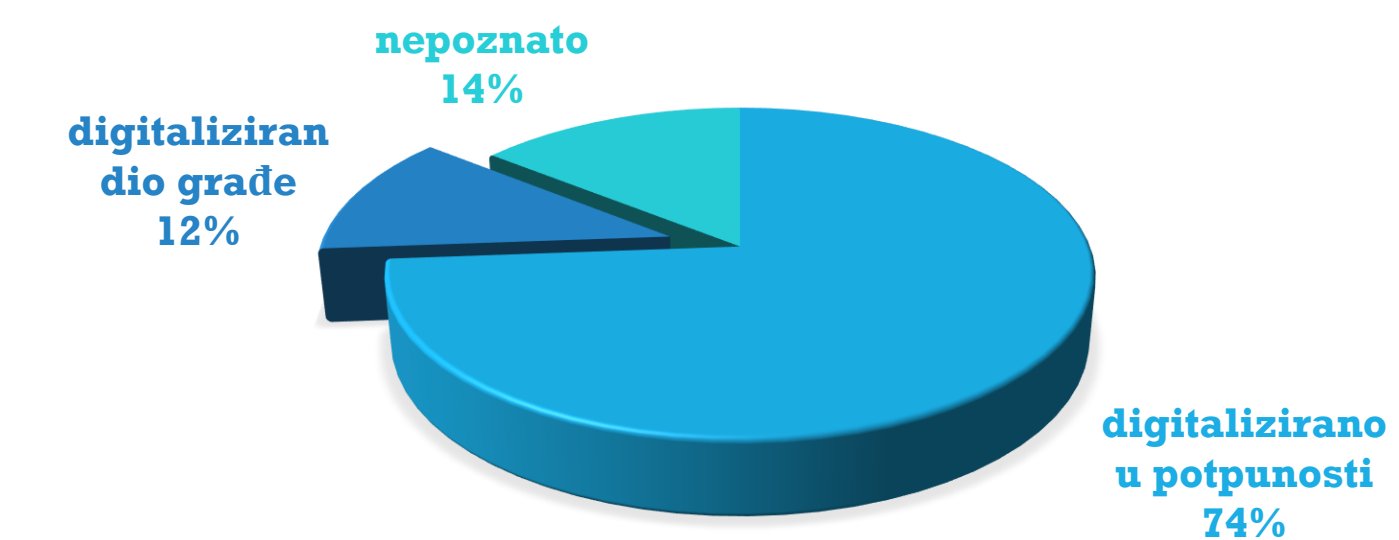
METODOLOGIJA RADA

Analizom podataka o obilježavanju stogodišnjice Prvoga svjetskog rata i podataka o provedenim projektima digitalizacije te pretraživanjem suradničkih portala (Hrčak, Europeana) identificirane su ustanove koje su digitalizirale građu iz razdoblja 1914.-1918. Provedena je analiza digitalnih zbirki ustanova iz dobivenog uzorka kako bi se prikupili podaci o broju naslova serijskih publikacija. Dodatno su istraženi podaci o digitaliziranoj građi NSK iz predmetnog razdoblja. Prikupljeni podaci uspoređeni su s dostupnim podacima o ukupnom broju naslova objavljenih tiskanih serijskih publikacija u razdoblju 1914.-1918. iz kataloga NSK i drugih izvora.

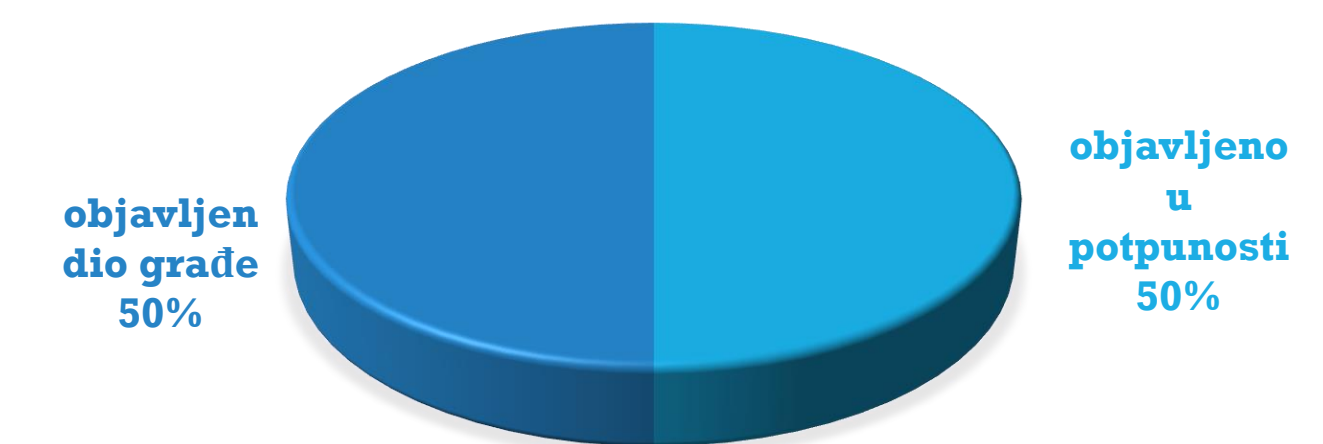
UDJEL BROJA NASLOVA DIGITALIZIRANE GRAĐE U UKUPNOM BROJU NASLOVA OBJAVLJENIH SERIJSKIH PUBLIKACIJA U RAZDOBLJU 1914.-1918.

ODNOS BROJA DJELOMICE DIGITALIZIRANIH NASLOVA I BROJA NASLOVA KOJI SU DIGITALIZIRANI U CIJELOSTI

ODNOS BROJA DJELOMICE OBJAVLJENIH NASLOVA U NSK I BROJA NASLOVA KOJI SU OBJAVLJENI U CIJELOSTI

REZULTATI

Rezultati istraživanja ukazuju da su 24 ustanove i nakladnika digitalizirali serijske publikacije iz razdoblja 1914. - 1918. od čega najviše knjižnice (10), nakladnici (9), muzeji (4) i arhivi (1).

Digitalizirana su 84 naslova serijskih publikacija iz razdoblja 1914. - 1918. što, u odnosu na ukupan broj naslova iz kataloga NSK i drugih izvora (418 naslova novina, časopisa godišnjaka, izvještaja i kalendara), iznosi 17%.

NSK je digitalizirala najveći broj naslova (35) od kojih je u cijelosti digitalizirano 28 naslova dok je djelomice digitalizirano 7 naslova. Od 35 digitaliziranih naslova NSK objavljena su 32, a od toga je polovica naslova (16) objavljena u cijelosti, a ostatak preslika pohranjen je na poslužiteljima NSK.

ZAKLJUČAK

Dostupnost 84 digitalizirana naslova serijskih publikacija predstavlja značajan istraživački korpus o Velikom ratu, osobito jer je većina digitaliziranih naslova u cijelosti digitalizirana tj. pokriva čitavo razdoblje od 1914. do 1918.

Preostalo je digitalizirati značajnu količinu naslova (334), a dio digitaliziranih, a neobrađenih preslika objaviti.

Podaci prikupljeni istraživanjem mogu poslužiti kao poticaj za nastavak procesa digitalizacije i javne objave građe iz razdoblja Prvoga svjetskog rata. Vrijedan iskorak bilo bi digitalno objedinjavanje digitalizirane građe kako bi se omogućila veća kvaliteta istraživanja pretraživanjem teksta cjelovitog korpusa.

ZAŠTO NEDOSTAJU POJEDINA GODIŠTA?

→ istraživanjem su obuhvaćeni naslovi čije je izlaženje **zabranio ban Ivan Skerlec 1914. godine**

OBUSTAVA NOVINA I ČASOPISA

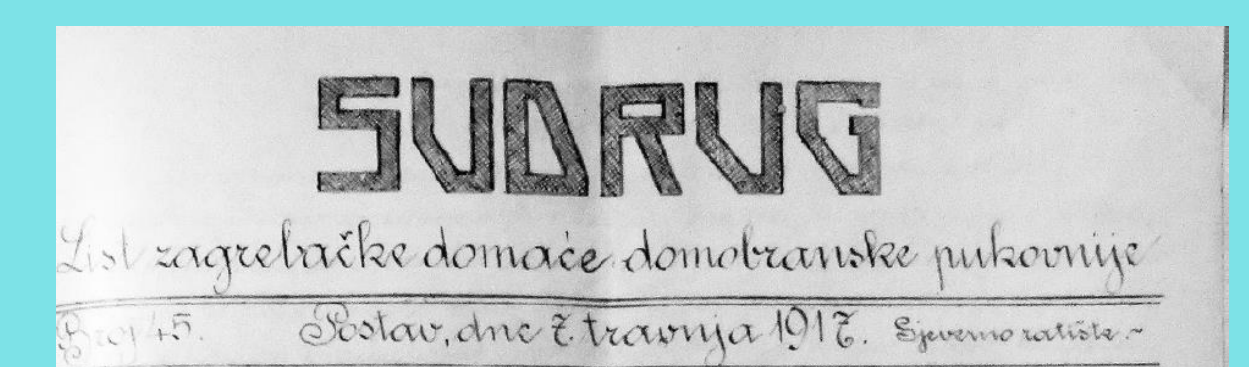
Ban je odredio zabranu izlaženja i raširivanja sljedećih tiskopisa:

- »Slobodna Riječ«, Zagreb;
- »Narodno Jedinstvo«, Zagreb;
- »Srpsko Kolo«, Zagreb;
- »Oslobodjenje«, Zagreb;
- »Privrednik«, Zagreb;
- »Vihor«, Zagreb;
- »Volksrecht« Osijek;
- »Pravo Naroda«, Šid;
- »Sloboda«, Petrovaradin;
- »Svjetlost«, Vinkovci;
- »Hrvatski Branik«, Mitrovica.

→ Izvor: *Novosti*, br. 201(1914)

VRIJEDNI UNIKATI

→ bojni listovi **Sudrug**, **Graničar**, **Banovac**, **Brocak**, **Lancman** predstavljaju vrijedne izvore za vojnu i književnu kulturnu povijest, ali i za uvid u svakodnevnicu vojnika i običnih građana tijekom Prvog svjetskog rata

→ Izvor: **Hameršak, Filip. Popularna kultura ide u rat - Sudrug, bojni list zagrebačke 25. domobranske pješačke pukovnije (1915.-1918.)**